

n. 2. De rescriptis; Felin., in consil. 6, n. 4; Henriquez, lib. vii *De indulgent.*, cap. 24, num. 8; Donatus, *loc. cit.*, num. 17, et tract. 16, qu. 6, num. 3, cum Navarr., Rodrig., Faust., Peyrin., et Bordon., ibi citatis.

(17. Item adhuc hodie valent pro foro conscientie privilegia vivæ vocis oraculo concessa ante tempora, vel tempore Clementis VIII, dummodo non adversentur concilio Tridentino, quia dictus Clemens VIII, die 20 Decembris 1593, constit. incip. *Ratio pastoralis officii*, confirmavit, et innovavit « ex certa scientia, et de Apostolica potestatis plenitudine » omnia et singula privilegia Fratrum Minorum, etiam vivæ vocis oraculo concessa, ut patet ibi, § 3. Unde sane ob clausulam ex certa scientia, sub qua de novo concessit omnia Fratrum Minorum privilegia a quocunque Pontifice sive per bullam, sive vivæ vocis oraculo concessa, jam ipsa vivæ vocis oracula acquirunt novam naturam, et novum esse, et ex vivæ vocis oraculis evadunt privilegia scripta, seu bullata, eorumque naturam assumunt, ut recte observant Pellizzar., tract. 8, cap. 1, num. 132; Reiffenstuel, lib. v *Decretal.*, num. 161, et alii; adeoque non sunt revocata, saltem pro foro interno a Gregorio XV et Urbano VIII in supra adductis constitutionibus a n. 7 ad 9.

(18. Item valent adhuc hodie omnia vivæ vocis oracula post Gregorium XV et Urbanum VIII concessa, quia cum par in parem non habeat imperium, cap. *Innotuit* 20, De election., § *Quamvis*, etc. *Exiit* 3, De verbor. significat., in 6, § *Ceterum sanctæ memoriæ*, stat clarum, quod Gregorius XV et Urbanus VIII in dictis suis constitutionibus non ligaverint manus successorum Pontificum, adeoque vivæ vocis oracula ab istis ex post concessa valent adhuc hodie pro foro interno, etiamsi de iis testimonium authenticum ab officialibus, et ministris supradictis non habeatur, sed alii fide digni superiores, generales, provinciales, procuratores generales et hujusmodi, in quorum præsentia aliquis Papa Gregorii XV et Urbani VIII successor privilegium oretenus concessit, testimonium ferant; supradicti enim duo Pontifices loquuntur præcise de oraculis antea concessis, et probatio per testimonium dictorum officialium Papæ et Sedis Apostolicæ ab Urbano VIII præscripta se extendit solum ad probanda oracula præcedentia, non autem ad oracula in futurum concedenda (149).

(149) E. R. Multa profecto in hoc articulo occurrunt, quæ seria indigerent animadversione. Si stemus auctori, nullius sunt roboris constitutiones Greg. XV et Urbani VIII vivæ vocis oracula in tam ampla forma revocantes, saltem quantum ad forum internum. Hic nihil aliud agam, nisi subnectere verba P. Remigii Maschat, quæ veluti regula inconcussa mihi sunt, postquam ejus opus a Clar. Ubaldo Giraldis illustratum est. Is autem ita habet, l. v, tit. 55, r. 2: « Privilegia vivæ vocis oraculo concessa hodie revocata sunt per constit. Urbani VIII incipien. *Alias*, et Greg. XV incip. *Romanus*: quæ

(19. Ut autem vivæ vocis oracula post Urbanum VIII concessa valeant etiam pro foro externo, quamvis absolute non requiratur probatio concessionis per testimonium dictorum officialium propter dicta numero antecedenti; attamen requiritur tale fide dignum testimonium de eorum concessionem, quale ad probandum in foro externo alias requiritur, et sufficit; arg. toto titulo 19, *De probationibus*. Sic Reiffenstuel, *loc. cit.*, num. 164, et alii passim.

(20. Hic juvat ad rem addere novissimam constitutionem Clementis XII revocatoriam diversarum facultatum, ut sequitur:

CLEMENTIS XII REVOCATIO DIVERSARUM FACULTATUM A ROMANIS PONTIFICIBUS PER EORUM VIVÆ VOCIS ORACULUM VEL RESCRIPTA CONCESSARUM.

« CLEMENS PAPA XII.

« Ad perpetuam rei memoriam

« Romanus Pontifex, gregis Dominici curæ sibi divinitus commissæ, more seduli pastoris jugiter advigilans, nonnulla, quæ a prædecessoribus suis concessa noscuntur, justis interdum suadentibus causis, quibus præsertim ecclesiasticæ disciplinæ conservationi, animarum Christianidelium salutem, ac recto rerum ordini consulitur, pro Apostolice muneris sui sollicitudine moderatur, revocat et immutat, sicuti omnibus debite considerationis trutinâ perpensis conspicit in Domino salubriter expedire.

« Itaque de nonnullorum venerabil. fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium consilio, ac etiam motu proprio, ex certa scientia, et matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia et singula infrascripta indulta, facultates et gratias, quæ tam ad supplicationem partium, quam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, vivæ eorum vocis oraculo, vel per rescripta propria illorum, aut de eorum mandato cujusvis S. R. E. præfate cardinalis, alteriusve ipsorum prædecessorum, vel Sedis Apostolicæ officialis et ministri manu signata, quibuscunque utriusque sexus personis sæcularibus vel regularibus, cujuslibet status, gradus, conditionis, præminentie ac dignitatis, sive ecclesiasticæ, sive temporalis existentibus, etiamsi de iis specialis, ac individua mentio et expressio necessario facienda foret. Communitatibus quoque, universitatibus, capitulis, collegiis, confraternitatibus, conven-

vero post dictas bullas viva voce concessa sunt, probabilius valent pro foro interno, cum ob substantiam privilegii scriptura non requiratur: et in foro externo non possunt, nisi fuerint authenticata per publicos officiales Papæ ad id constitutos, ut statuitur in cit. constit. Urbani VIII. » Confer, mi lector, æquam ac sobriam hanc doctrinam cum portentosa ostensione privilegiorum vivæ vocis oraculo concessorum, non obstantibus præfatis constitutionibus. Videnda tamen est constitutio Clementis XII ut infra.

tibus et monasteriis cujusvis ordinis, congregationis, militiæ, etiam S. Joannis Hierosolymitani, ac instituti et Societatis etiam Jesu, tam mendicantium quam non mendicantium, exemptorum et non exemptorum, ac quovis tandem privilegio suffultorum, nullis prorsus exceptis, quancunque, et qualitercunque concessa fuerunt, tenore præsentium revocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, irritamus, et annullamus, viribusque et effectu penitus et omnino vacuumus, ac revocata, cassata, sublata, abrogata, irritata, et annullata, viribusque et effectu vacua esse, ac perpetuo fore, neque de cætero cuiquam suffragari posse, vel debere decernimus et declaramus.

« Indulta autem, facultates et gratiæ hujusmodi sunt quæ sequuntur, videlicet:

« I. Exeipiendi confessiones sive sæcularium, sive regularium, etiam monialium, aut aliarum quarumvis personarum in conventibus, monasteriis, seu conservatoriis degentium absque expressa ordinariorum ac superiorum illorum, ad quos pertinet, facultate: nec non eligendi sibi confessarium ab iis respective non approbatum.†

« II. Absolvendi quoscunque, sive sæculares, sive regulares utriusque sexus a peccatis, pœnis, et censuris in litteris die cœnæ Domini quotannis legi et publicari consuetis, vel alias Sedi Apostolicæ, locorumve ordinaris, aut superioribus regularibus quoquo modo reservatis; prout quocunque eligendi confessarium, etiam ex legitime ad audiendas confessiones approbatis, qui a peccatis, pœnis, ac censuris sic reservatis absolvat.

« III. Eximendi, seu absolvendi quemlibet ab obligatione denuntiandi in casibus, quibus denuntiatio juxta præscriptum constitutionum Apostolicarum, seu alias fieri debet.

« IV. Ulendi quibuscunque facultatibus, etiam generaliter concessis qualitercunque dictæ Sedi, vel etiam ipsi Romano Pontifici reservata, sive per eos, majori, vel minoribus pœnitentiariis attributis, durante jubilæo, vel missionum, exercitiorum spiritualium, Quadragesimæ, Adventus, aut alio quovis anni tempore; sicuti etiam utendi facultatibus, quæ ab officio Pœnitentiariæ Apostolicæ aliquando impertiri solent.

« V. Relaxandi juramenta quælibet, etiamsi de nullo cujusquam agatur damno, seu præjudicio.

« VI. Dispensandi, seu commutandi vota quæcunque, licet simplicia duntaxat, ac juramento minime confirmata.

« VII. Dispensandi cum quibusvis personis sæcularibus pariter, vel regularibus super quolibet irregularitate, et inhabilitate quomodocunque ex delicto, vel defectu etiam prorsus occultis proveniente, tam pro exercendis susceptis quam pro suscipiendis quibusvis ordinibus, ac retinendis et assequendis quibuscunque beneficiis ecclesiasticis.

« VIII. Dispensandi super quocunque impedimento quantumvis occulto matrimonium dirimente, sive agatur de matrimonio contrahendo, sive de convalidando jam contracto.

« IX. Convalidandi titulos beneficiorum ecclesiasticorum simoniace, vel ex alio quovis capite invalide obtentorum, ac condonandi fructus qualitercunque indebite perceptos, aut componendi super iisdem fructibus.

« X. Celebrandi missam itinere, aliave occasione in quocunque loco super altari portatili, sive extra tempus ab Ecclesia definitum, vel non servandi omnia, et singula ab ipsa Ecclesia præcepta, et ordinata circa celebrationem missæ, et administrationem sanctissimi sacramenti Eucharistiæ.

« XI. Officium divinum absque legitima causa non recitandi, illudve commutandi in alias preces, vel opera pia; sive recitandi unum officium pro alio, aut extra tempus ab Ecclesia statutum, vel super præmissis cum aliis dispensandi.

« XII. Indulta quæcunque a regularibus utriusque itidem sexus obtenta, votum pauperatis quomodolibet lædencia, aut regulari observantiæ, Apostolicis constitutionibus, propriique ordinis seu instituti statutis contraria, vel adversantia.

« XIII. Facultas regularibus alloquendi moniales, etiam consanguineas, aliasque personas intra clausuram degentes absque peculiari superiorum, ad quos quomodocunque spectat, licentia.

« XIV. Indulta, facultates, et gratias mox relata, eorumve aliqua in toto, vel in parte indefinite, vel ad tempus, et in casu particulari, seu alio quovis modo aliis communicandi.

« Quæ quidem omnia, et singula, etiamsi sub quibuslibet aliis quantumvis amplis verborum formis et tenoribus concessa et impetrata fuerint quoad utrumque forum ac generaliter, sive res sit de casu occulto, sive de publico, revocata, et abrogata esse, ac intelligi, et censeri debere statuemus.

« Districte propterea prohibemus ne quisquam deinceps indultis, facultatibus, et gratiis sic per Nos revocatis, et abrogatis ullatenus uti audeat, seu præsumat sub pœna excommunicationis ac privationis officiorum, dignitatum et quorumvis beneficiorum obtentorum, vocis activæ et passivæ, nec non inhabilitatis ad audiendas confessiones, et ad officia, dignitates, et beneficia hujusmodi in futurum obtinenda ipso facto absque ulla alia declaratione per transgressores respective incurrenda, a qua non nisi a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam, quoad excommunicationem præfatam in mortis articulo constituti, absolutionis, dispensationis seu rehabilitationis beneficium valeant obtinere.

« Noverint insuper pœnitentes, et alii fideles, absolutiones, dispensationes, relaxationes, commutationes, convalidationes,

compositiones et alia ejusmodi, si quæ in posterum contra hanc nostram prohibitionem obtinuerint, nulla fore, nulliusque roboris, ac momenti.

« Cæterum per præsentis non intendimus revocare supradicta indulta, facultates, et gratias, quæ per quasvis litteras Apostolicas, etiam in simili forma brevis expeditas, vel rescripta a S. R. E. præfate cardinalium, aut Romanæ Curie prælatorum, aliisve almæ Urbis congregationibus edita, et ab eisdem prædecessoribus approbata, nec non per dictum officium penitentiarie Apostolicæ quocumque concessa fuerint, seu emanaverint, quæ salva ac firmæ remanere volumus.

« Decernentes, easdem præsentis litteras, et in eis contenta, etiam ex eo, quod prædicti, et alii quicumque in præmissis interesse habentes, seu habere quomodolibet prætendentes, ad ea vocati et auditi non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, seu alio quocumque defectu notari, impugnari, redargui, in controversiam vocari, aut adversus illa quocumque juris, gratiæ, vel facti remedium intentari, vel impetrari nullatenus posse, sed ipsas præsentis litteras semper firmas, validas, efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, in omnibus, et per omnia inviolabiliter observari; sicque, et non aliter in præmissis per quoscumque iudices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, ac ejusdem S. R. E. cardinales etiam de latere legatos, dictæque Sedis nuntios, et alios quoslibet, quavis præminentia, et potestate fungentes et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet aliter iudicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate iudicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis ac quibusvis constitutis, et ordinationibus Apostolicis, necnon, quatenus opus sit, quarumlibet ecclesiarum, ordinum, congregationum, militiarum, etiam S. Joannis Hierosolymitani, institutorum, Societatum etiam Jesu, communitatum, universitatum, capitulorum, collegiorum, confraternitatum, conventuum et monasteriorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque indultis, et litteris Apostolicis sub quibuscumque verborum tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis irritantibus et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus ac eon-

(150) In Brevi Clementis XII, § *Itaque*, generatim dicitur, « quibuscumque utriusque sexus personis sæcularibus, vel regularibus, cujuslibet status, gradus, conditionis, præminentie, ac dignitatis, sive ecclesiasticæ, sive temporalis existentibus...

sistorialiter, et alias quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, et approbatis, ac pluries, et quantiscumque vicibus innovatis.

« Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum hac vice duntaxat specialiter, et expresse, ac plenissime, et amplissime derogamus, et derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

« Ut autem eadem præsentis litteræ ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus illas, seu earum exempla ad valvas ecclesiæ Lateranensis, et basilicæ Principis Apostolorum, nec non cancellariæ Apostolicæ, Curieque generalis in monte Citatorio, et acie campi Floræ de Urbe præfata, ut moris est, affigi, et publicari, sicque publicatas, et affixas, omnes et singulos, quos illæ concernunt, perinde arctare, et afficere, ac si unicuique eorum nominatim, et personaliter intimatæ fuissent. Ulque ipsarum litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis, et sigillo personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in iudicio quam extra illud ubique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

« Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris, die 12 Febr. MDCXXXII, pontificatus nostri anno secundo. »

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(21. Non inutile est, hic accuratius inquirere, quænam vivæ vocis oracula fuerint revocata.

Illud principio monendum est, sub generali revocatione oraculorum vivæ vocis non venire privilegia oretenus omnibus fidelibus, aut omnibus ecclesiasticis, vel aliis quam regularibus concessa, quia in bullis revocatoriis exprimentur duntaxat privilegia oretenus concessa regularibus ordinum (150), tum mendicantium, tum non mendicantium; Grueber, *De privileg.*, tract. 1, disput. 4, sect. 5, n. 48. De privilegiis itaque concessis oretenus regularibus erunt sequentes quæstiones.

(22. An sub generali revocatione venerint oracula illa vivæ vocis, quibus declarationibus quoque, universitatibus, capitulis, collegiis, confraternitatibus, conventibus et monasteriis cujusvis ord. congr., militiæ etiam S. Joannis Hierosolymitani, ac instituti et societatis etiam Jesu etc.)

rantur privilegia regularium, aut constitutiones Pontificiæ, etc.? Negat Grueber, *De privileg.*, dic. tract. 1, disp. 4, sect. 5, n. 48. At recte Amort, in *Addit.* ad mox laudatum auctorem: « Inter declarationes, ait, alias esse authenticas, dispositivas, ac novæ legis constitutivas, alias vero tantum doctrinales, ac magistrales, quæ non habent vim legis. Itaque si ex circumstantiis constet, declarationem in re indeterminata per legem, esse novæ legis constitutivam, aut a lege generali non per epikiam, sed ex gratia exceptivam, eadem ratio erit de his oraculis declarativis, quæ de aliis. Intentio enim Pontificis privilegia revocantis talis esse præsumenda est, qualis esse debet. Talis autem esse debet, qualem exigit urgentis ratio. »

(23. De indulgentiis quoque oretenus concessis quæritur, an eæ comprehendantur sub generali revocatione oraculorum vivæ vocis? Pariter negat Grueber *loc. cit.* Sed Amort, cum in *Addit.* ad ipsum, tum in *Tract. de indulgent.*, quest. 56, nota 5, affirmativam sententiam tenet, et merito; quia etiam indulgentiæ sunt indulta, et gratiæ etc. quæ in bulla Urbani VIII revocantur, imo majus est confusionis, deceptionis, aut scandali ex hujusmodi incertis indulgentiis periculum, quam ex aliis privilegiis.

(24. Gravior quæstio est, an privilegia vivæ vocis oraculo concessa, quæ ante revocationem Gregorii XV sortita fuerunt effectum, qui tamen tractum habet successivum, dici debeant revocata? Fertur autem, P. Dominicum Molin procuratorem generalem ord. Prædicat. petiisse a S. congregatione episcoporum et regularium negotiis præposita declarari, « an stante præfata revocatoria Gregorii XV, gratiæ, et privilegia vivæ vocis oraculo concessa generalibus, vicariis generalibus et procuratoribus generalibus, ac eorum ordinibus, quæ sortita erant effectum ante revocatoriæ, licet effectus tractum habeat successivum, vel alias respiceret personas particulares, ut sunt præsentaturæ, et magisteria, maneat in suo robore, et valida censeantur, ac si in dicta Constitutione revocatoria non essent comprehensa, an vero aliqua indigeant revalidatione, tam in temporalibus, quam in spiritualibus? » mox dictam sacram congregationem verbis hisce rescripsisse: « Sac. Congreg. etc. prædictas gratias, et privilegia in dicta revocatoria constitutione non comprehendi, nullaque revalidatione indigere, proindeque validas fore, et esse, eisdemque secure uti posse censuit, prout alias fuit responsum. » Vide Castellin., *De elect. canonic.*, cap. 6, n. 37. Confer instrumentum editum *Bullar. ord. Prædic.*, tom. VI, pag. 9, seqq., not. 1, in quo pag. 12, col. 1, descripta S. congreg. declaratio refertur.

(25. Innixi autem huic rescripto complures negativam in hac quæstione opinionem tenent. Sed non conveniunt de intelligentia privilegii sortientis effectum, qui habeat tractum successivum. Confer Grueber, *loc.*

cit., n. 50 et 51. Non omittendum vero, quod Amort in *Addit.* ad n. 60. « Hanc conclusionem (inquit) admittendam esse quoad privilegia personalia, de quibus agit illa Molinæ interrogatio, et sac. Congregationis responsio. Non vero extendenda ultra personas actu gaudentes usu privilegii. Ratio est quia intentio illius clausulæ exceptivæ Pontificiæ præsumenda est esse, qualis debuit esse juxta leges prudentiæ. Cum ergo prudentia solum suadeat excipi personas, non successores, solum inter exceptos censendi sunt tempore Gregorii XV actu gaudentes usu privilegii. » (27. At verba *ac eorum ordinibus* pandunt actum haud fuisse solummodo de privilegiis concessis generalibus, etc. Quod si actum dicendum sit de privilegiis solummodo concessis generalibus et vicariis generalibus, nisi ea fuerint restricta ad eos, qui tunc munera illa obibant, non video, cur ad successores non sint transitura.

(28. Privilegia vivæ vocis oraculo concessa, de quibus testati sunt officiales Summi Pontificis, quibus vi officii de privilegiis Pontificiis oretenus concessis fides haberi solet, non esse revocata, communis sententia est innixa secundæ bullæ Urbani VIII incipienti *Alias felicitis recordationis*. (29. Intellige tamen, modo non sint contraria decretis concilii Trident. vel Pontificiarum constitut. ut probe monet Amort, in *Addit. ad Grueber, dict. loc.*, n. 53.

(30. At magna est dissensio, quinam veniant nomine officialium, quorum facta attestatio de concessis viva voce privilegiis sufficit, ut non sint revocata. Ad Grueber, *dicto opere*, n. 54, et ibi Amort in *Addit.*

(31. Pariter in eam communiter eunt Doctores sententiam, privilegia oretenus primitus concessa, ac postea per constitutiones Pontificias, motu proprio, et ex certa scientia confirmata, non comprehendi in constitutionibus revocatoriis privilegiorum. Vide innumeros auctores relatos a Grueber *eodem loc.*, n. 53, tum rationes ab eo numeris sequentibus adductas. Sed Amort, in *Addit.*, hanc opinionem impugnat.

(32. Impugnat quoque idem Amort, in *Addit.*, ad n. 56, opinionem illam, quod privilegium primum per bullam concessum uni religioni, deinde vero alteri communicatum per oraculum tantum vivæ vocis, non veniat sub generali revocatione oraculorum vivæ vocis.

(33. Reliquum est ut duo adnotemus. Alterum est, quod revocata tantummodo dici debent privilegia oretenus concessa ante bullas revocatorias, non item post ipsas. Recte vero ait Amort in *Addit. ad Grueber.*, l. c., n. 63: « Non esse verisimile ullum Romanum Pontificem post ea tempora voluisse, aut velle integris communitatibus concedere privilegium notabile sine scriptura authentica. Solum enim privilegia personalia solent concedi aliquando sine forma probante non publica. » (34. Alterum est, quod si quæ post bullas revocatorias concessa sunt privilegia, vel concedentur vivæ vocis

oraculo, ea veniunt sub generali privilegio-
rum revocatione. Etenim si Papa, vel concilium intendit revocare privilegia omnia etiam scripta, adeoque matura deliberatione

ORACULUM SUPERSTITIOSUM.

Vid. verb. SUPERSTITIO, n. 32.

ORATIO.

SUMMARIUM.

1. Orationis nomen sumitur tripliciter, scilicet generalissime, generaliter, et specialiter. — 2. Quid significet oratio sumpta generalissime, quid sumpta generaliter, et quid sumpta specialiter? — 3. Oratio specialiter, seu proprie sumpta definitur. — 4. Oratio recte dividitur in mentalem, et vocalem, et quæ utraque sit? — 5. Oratio vocalis debet habere necessario adjunctam mentalem, seu internam. — 6. Oratio vocalis dividitur in privatam, et publicam, et quæ sit utraque? — 7. Oratio adultis usum rationis habentibus est necessaria necessitate præcepti divini positivi, et naturalis. — 8. Imo oratio secundum ordinarium Dei concursus salvandi adultos, est ipsis necessaria ad salutem, etiam necessitate medii. — 9. Quamvis tempus, quo urget obligatio orandi, per se loquendo, et ex virtute religionis determinari non possit, necessarium tamen est, ut non nimis diu ab oratione desistamus. — 10. Per accidens vero, et saltem ex lege charitatis tenetur quilibet homo orare in variis casibus, qui assignantur. — 11. Respectu autem aliquarum particularium personarum potest insuper adesse obligatio orandi in quatuor specialibus casibus, qui assignantur. — 12. Oratio fieri potest pro omnibus, qui necdum sint in termino. — 13. Non est orandum pro sanctis, qui sunt in cælo, quamvis possit illis peti nova gloria accidentalis. — 14. Item nec est orandum pro damnatis. — 15. Orandum est tamen pro animabus purgatorii. — 16. Animæ in purgatorio probabiliter orant pro nobis, et ad hoc recte invocan-

(1. Orationis nomen sumitur tripliciter, scilicet generalissime, generaliter, et specialiter. Navarr., in cap. *Quando*, seu *Enchirid. de oratione*, 3, et *Hor. canonic.*, prælud. 3, n. 8 et 9; Gobat, tom. I, tr. 3, n. 733, et alii passim. Oratio generalissime sumpta significat quamlibet sanctam operationem. (2. Oratio generaliter sumpta significat laudem Dei, gratiarumque actionem. Oratio specialiter sumpta significat petitionem rei alicujus decentis a Deo. Gobat, *loc. cit.*, n. 733; Navar., *loc. cit.*, et alii passim. (3. Et oratio hoc tertio modo sumpta, scilicet specialiter, seu proprie, recte definitur a D. Thoma 2-2, qu. 83, art. 1, his verbis: « Est petitio rerum decentium impetrandarum a Deo, immediate, vel mediate ad eum directa. » Et sic in re alii communiter.

(4. Oratio recte dividitur in mentalem, et vocalem. Oratio mentalis, seu interna est illa, quæ non voce, sed sola mente formatur, exercendo videlicet interiores animæ potentias circa Deum cum interna, pia et familiari ad eum directa colloquutione, prout fit in meditatione, de qua S. Augustinus (sive auctor libri *De spiritu et anima* olim S. Augustino adscripti, de quo vide Maurinos editores in Admonit. ad ipsum librum in *Append. ad t. VI Opp. S. Augustini*)

edita; multo sane magis revocare intendit privilegia vivæ vocis oraculo concessa, ut contra Grueber, *dict. loc.*, n. 43, firmat Amort, in *Addit.*

— 17. Animæ in purgatorio orant Deum pro se ipsis. — 18. Angeli et sancti in cælo, et orant pro nobis, et a nobis recte, et salubriter invocantur tanquam intercessores apud Deum, ad n. 19. — 20. Homines sancti et justi in hoc mundo recte et salubriter orantur, et invocantur ut intercessores nostri apud Deum. — 21. Adducitur et solvitur instantia de invocatione sanctorum. — 22. Oratio ex Christi promissione habet infallibilem impetrandi vim, dummodo adsint conditiones requisitæ. — 23. Assignatur prima conditio requisita. — 24. Assignatur secunda. — 25. Assignatur tertia. — 26. Assignatur quarta. — 27. Supradictis quatuor conditionibus concurrentibus oratio semper infallibiliter impetrat, et si non impetret, provenit ex defectu alicujus ex dictis conditionibus. — 28. Imo, supradictis quatuor conditionibus concurrentibus, exaudiuntur etiam peccatores. — 29. Adducitur et solvitur instantia ex dicto cæci nati. — 30. Oratio quotidiana fidelium, et præsertim *Pater noster*, delet peccata venialia, et quotidiana. — 31. Affertur brevis additio facta a Clemente XIII instructioni pro expositione SS. Sacram. occasione orationis 40 Horarum editæ a Clem. XI et a nobis allatæ sub verb. *ECCHARTIST.* in fine. — 32. Refertur novissima concessio specialium indulgentiarum facta a Benedict. XIV tam docentibus et ad discipulis, quam peragentibus orationem mentalem. — 33. Alia ad rem ad n. 34. — 35. Assignatur modus, brevibus versiculis comprehensus, concludendi omnes orationes seu collectas. — 36. V. Cætera ibi.

cap. 50, dicit: « Meditatio parit scientiam, scientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio perficit orationem. » (5. Oratio autem vocalis est illa, quæ formatur voce externa exprimente pium nostrum internum desiderium ad Deum. Et additur notanter « exprimente pium nostrum internum desiderium, » quia oratio vocalis ad hoc, ut habeat veram rationem orationis, necessario debet habere adjunctam orationem mentalem, seu internam, aliter sine interiori affectu, et attentione prolata non prodest, juxta illud vulgatum:

Si mens non orat, in vanum lingua laborat.

Et sic orantes, tanquam hypocritæ, merito reprehenduntur a Christo *Matth.* xv, 7 et 8, his verbis: *Hypocritæ, bene prophetavit de vobis Isaias dicens: Populus hic labiis me honorat; cor autem eorum longe est a me.*

(6. Oratio vocalis dividitur in privatam, et publicam. Oratio privata est illa, quam proprio suo motu, et nomine homo privatim quocunque decenti modo, et loco effundit ad Deum pro se, vel pro aliis. Oratio publica est illa, quæ auctoritate publica et nomine totius Ecclesiæ a ministris ad id deputatis Deo offertur, uti fit in missa et Horis canonicis.

(7. Oratio adultis usum rationis habentibus est necessaria necessitate præcepti divini positivi, et naturalis. *Communis.* Et quod sit necessaria necessitate præcepti divini positivi, habetur expresse ex pluribus sacre Scripturæ locis, ut *Luc.* xviii: *Oportet semper orare; Colossens.* iv: *Orationi instate, vigilantes in ea; I Thessalonicens.* cap. ultim.: *Sine intermissione orate; Ephes.* vi: *Orantes omni tempore*, et sæpe alibi. Quod autem sit necessaria necessitate præcepti naturalis, clare de se patet, quia jus naturæ exigit ut Deum quandoque per actus religionis honoremus, et colamus; et hoc naturale præceptum est adeo naturæ rationali insitum, ut omnes gentes, etiam barbaræ, et infideles semper agnoverint: cum nunquam fuerit gens tam barbara, ac infidelis, quæ Deum aliquem, seu verum, seu falsum aliquo cultu non honoraret, et coleret, et signanter per orationem, quæ naturæ obvia maxime indigentiam nostram a Deo primo omnium principio declarat.

(8. Imo oratio secundum ordinarium Dei concursus salvandi adultos, est ipsis necessaria ad salutem, etiam necessitate medii. Ita Suarez, tom. II *De religion.*, lib. I *De oratione*, c. 28; Layman, lib. iv, tract. 1, *De oratione*, num. 2; Sporer, tom. I, tract. 2, in 1 *præcept. Decalog.*, cap. 7, num. 21, ubi dicit sic tenere omnes. Et hoc desumitur ex verbis Apostoli ad Romanos x, ibi: *Omnes qui invocaverit nomen Domini salvus erit.* Et mox addit: *Quomodo invocabunt, in quem non crediderunt?* indicans, non minus quam fidem, etiam invocationem divini nominis, seu orationem esse medium necessarium ad salutem. Item ex verbis Christi. *Luc.* xi, ibi: *Petite, et accipietis*, quasi dicat, nisi petieritis, non accipietis; adeoque petitionem, seu orationem ordinariè esse medium necessarium ad salutem. Quamvis enim divinum auxilium ad vincendas tentationes, et servanda Dei præcepta necessarium quandoque detur non petentibus, ordinariè tamen non datur, nisi petentibus, ut patet ex illo Jacobi apostoli, iv, 2: *Non habetis, propter quod non postulatis.*

(9. Quamvis tempus, quo urget obligatio orandi per se loquendo, et ex virtute religionis, determinari non possit, necessarium tamen est, ut non nimis diu ab oratione desistamus, juxta illud *Lucæ* xviii: *Oportet semper orare, et non deficere; I ad Thessalonicens.*, cap. ult.: *Sine intermissione orate*, et ad *Ephes.* vi: *Orantes omni tempore.* Unde sanctus Joannes Chrysostom. lib. II *De orando Deum*, sic dicit: « Si te ipsum destitueris precatione, perinde feceris, ac si piscem ex aqua extraxeris, ut enim piscis vita est aqua, ita tibi deprecatio. » Et id ipsum fortius inculcat sanctus Bonaventura, *De perfectione vitæ*, cap. 3, respectu religiosorum: « Revera religiosus non frequentans assidue orationem, non solum est miser, et inutilis, quinimo coram Deo fert animam mortuam in corpore vivo. Non est mirum, si tentationibus succumbat frequenter mise-

rabiliter, qui studium orationis non frequentat. »

(10. Per accidens vero, et saltem ex lege charitatis, tenetur quilibet homo orare in variis casibus. Primo, quando adest necessitas gratiam recuperandi. Secundo, quando adest periculum gratiam amittendi. Tertio, quando adest periculum grave propriæ mortis. Quarto, quando occurrit aliqua spiritalis necessitas proximi, cui aliter succurri non potest, nisi orando pro eo. Quinto, quando respública, seu communitas adest in aliqua gravi necessitate, seu periculo, sive spiritali, sive temporali. In istis enim et similibus casibus tenetur quis ex populo orare sub gravi, vel levi culpa omnino æstimanda prudenti judicio, juxta gravem vel levem casus indigentiam et urgentiam. *Communis.*

(11. Respectu autem aliquarum particularium personarum potest insuper adesse obligatio orandi in quatuor specialibus casibus. Primo, quando adest specialis status, vel ordinis sacri, vel beneficii, vel religionis professæ. Secundo, quando adest speciale votum. Tertio, quando adest speciale pactum. Quarto, quando adest speciale præceptum impositum a superiore, vel in sacramento penitentiae. *Communis.*

(12. Oratio fieri potest pro omnibus, qui necdum sunt in termino, adeoque non solum pro nobis, sed etiam pro quibuscunque aliis, etiam sceleratissimis peccatoribus, pro paganis, Turcis, Judæis, schismaticis, hæreticis et excommunicatis. *Communissima.* Et patet tum ex praxi Ecclesiæ, signanter in feria sexta majoris hebdomadæ, tum ex verbis Apostoli, *I Timoth.* ii, ibi: *Obsecro vos primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus.*

(13. Dicitur notanter, qui necdum sunt in termino, quia non est orandum pro beatis in cælo existentibus, cum ipsi orationibus non indigeant, sed nos potius eorum orationibus indigeamus, cap. *Cum Marthæ* 6, § *Tertio loco*, De celebratione missarum, ibi: « Respondemus, quod, cum sacre Scripturæ dicat auctoritas, quod injuriam facit martyri, qui orat pro martyre, idem est ratione consimili de aliis sanctis sentiendum; quia orationibus nostris non indigent: pro eo quod, cum sint perfecte beati, omnia eis ad vota succedunt. Sed nos potius orationibus eorum indigemus. » Quamvis tamen variè doceant, posse illis peti novam gloriam accidentalem, ut videtur etiam concedi in cit. cap. *Cum Marthæ*, § *Tertio loco*. (14. Item nec orandum est pro damnatis, cum ipsi nec dilectionis Dei, nec hominum, nec ullius orationis effectus capaces sint. *Communis.*

(15. Orandum est tamen pro animabus purgatorii, quia licet ipsæ sint in termino merendi et demerendi, non tamen sunt in termino mansionis. Certa de fide, etiam in veteri Testamento, *Machabæor.* II, xii, 46: *Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur.* Quo in loco S. Augustinus lib. *De cura pro mor-*